

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини та медичної генетики

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор з науково-педагогічної роботи
проф. М.Р. Желонський

«29» березня 2017 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«ДОПОМОГА ХВОРИМ» (ПРАКТИКА)

підготовки фахівців другої (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина»

Одоговорено на засіданні кафедри
пропедевтики внутрішньої медицини та медичної
генетики
Протокол № 1
від «01» березня 2017 р.

Затверджено

Проф. Давидовська О.Л.

Затверджено
пробільською методичною комісією
з підготовки дисципліни
Протокол № 1
від «01» березня 2017 р.
Голова і профільної медичної комісії

Проф. Беш Л.В.

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: канд. мед. наук, доцент кафедри пропедевтики педіатрії та медичної генетики Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького Кулачковська І.Ю.

РЕЦЕНЗЕНТ: канд. мед. наук, доцент кафедри педіатрії № 2 Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького Дедишин Л.П.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Догляд за хворими (практика)» складена відповідно до проекту Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина», обговореного на XIII Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Актуальні питання якості медичної освіти» (12-13 травня 2016 року, м. Тернопіль) та примірного навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» у вищих навчальних закладах МОЗ України за спеціальністю 228 «Педіатрія» кваліфікації освітньої «Магістр медицини», кваліфікації професійної «Лікар».

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Догляд за хворими» (практика) є першою клінічною дисципліною, під час вивчення якої відбувається знайомство студента із роботою медичних закладів стаціонарного типу, перший контакт із хворими, формування морально-етичних основ подальшої професійної поведінки. Навчальна дисципліна «Догляд за хворими» передбачає вивчення гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до компетенції молодшого та частково середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого у медичному закладі, сприяння якнайшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень, а також опанування найпростішими маніпуляціями надання першої медичної допомоги при невідкладних станах.

Засвоєння матеріалу базується на послідовному ознайомленні з особливостями реалізації вказаного обсягу дій у роботі терапевтичних, хірургічних та педіатричних відділень лікарень. Відповідно до цього, програма дисципліни структурована на 3 модулі:

Модуль 1. Структура та основні завдання догляду за хворими в загальній системі лікування хворих терапевтичного профілю

Модуль 2. Догляд за хворими хірургічного профілю

Модуль 3. Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару

Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно-трансферної системи

Назва практики	Кількість тижнів	Кількість кредитів / годин	Рік навчання, семестр	Вид контролю
----------------	------------------	----------------------------	-----------------------	--------------

«Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару)	1	1 кредит/ 30 годин	II курс IV семестр	Диференційований залік
--	---	-----------------------	-----------------------	---------------------------

Предметом виробничої практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару) є комплекс заходів, спрямованих на створення сприятливих умов успішного лікування хворих дітей, полегшення їх стану і задоволення основних фізіологічних потреб організму в умовах педіатричного стаціонару.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до примірного навчального плану, проходження практики з догляду за хворими передбачено у IV семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії та фізіології людини, біоорганічної та біологічної хімії, а також розпочалось вивчення мікробіології, вірусології та імунології, з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, практика з догляду за хворими (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару) формує засади подальшого вивчення студентом клінічних дисциплін – пропедевтики педіатрії, педіатрії, медичної психології, дитячих інфекційних хвороб, онкології, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами «по вертикалі» та формування умінь застосовувати знання з догляду за хворими дітьми в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності..

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару) опанування студентом основних прийомів професійної діяльності молодшої медичної сестри на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої дитини із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

1.2. Основними завданнями практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару) є:

- засвоєння основних теоретичних знань, необхідних для організації комфортних умов перебування хворої дитини у стаціонарі та забезпечення необхідного догляду за ним на всіх етапах лікування;
- набуття основних практичних навичок з догляду за хворими в умовах педіатричного стаціонару та вмінь визначати й оцінювати загальний стан пацієнта, основні параметри його життєдіяльності та правила забезпечення життєвих потреб організму;

- формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворими дітьми.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє практика «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару) (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

- інтегральна:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

- загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність працювати в команді.
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
10. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
11. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
13. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
14. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

- спеціальні (фахові, предметні):

1. Навички опитування та огляду пацієнта (СК1).
2. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів (СК13).
3. Навички виконання медичних маніпуляцій (СК11).
4. Здатність до забезпечення необхідного режиму перебування хворого у стаціонарі при лікуванні захворювань (СК4).

5. Здатність до забезпечення відповідного характеру харчування при лікуванні захворювань (СК5).
6. Навички надання екстреної медичної допомоги (СК9).
7. Здатність до ведення медичної документації (СК17).

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1.	Навички опитування та огляду пацієнта	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, знати стандартні схеми опитування пацієнта.	Вміти провести бесіду з дитиною на підставі алгоритмів та стандартів.	Ефективно формувати комунікаційну стратегію при спілкуванні з пацієнтом. Вносити інформацію про стан здоров'я дитини до відповідної медичної документації	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі співбесіди, опитування та за своєчасне оцінювання загального стану здоров'я хворого
2.	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів	Знати систему санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів в умовах педіатричного медичного стаціонару. Знати принципи організації раціонального харчування, принципи і методи пропаганди здорового способу життя	Мати навички щодо організації санітарно-гігієнічного та лікувально-охоронного режимів основних підрозділів стаціонару. Вміти організувати пропаганду здорового способу життя.	Знати принципи подання інформації щодо санітарно-гігієнічного стану приміщень та дотримання загально-лікарняного та лікувально-охоронного режимів керівництву структурних підрозділів лікувального закладу; використовувати лекції та співбесіди.	Нести відповідальність за своєчасне та якісне проведення заходів із забезпечення санітарно-гігієнічного та лікувально-охоронного режимів основних підрозділів стаціонару, пропаганди здорового способу життя.
3.	Навички виконання медичних маніпуляцій	Мати спеціалізовані знання про дитину, її органи та системи; знання алгоритмів. Виконання медичних маніпуляцій, передбачених програмою.	Вміти виконувати медичні маніпуляції, передбачені програмою .	Обґрунтовано формувати та довести до пацієнта, фахівців висновки щодо необхідності проведення медичних маніпуляцій	Нести відповідальність за якість виконання медичних маніпуляцій.
4.	Здатність до забезпечення необхідного режиму перебування у	Мати спеціалізовані знання про дитину, її органи та системи; етичні норми; алгоритми	Вміти забезпечити визначений лікарем необхідний	Донести до пацієнта та фахівців висновки щодо необхідного режиму	Нести відповідальність за забезпечення умов дотримання призначеного

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
	стаціонарі при лікуванні захворювань	забезпечення режиму перебування у стаціонарі при лікуванні під час проведення лікування	режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання	перебування у стаціонарі, режимів праці та відпочинку при лікуванні захворювання	лікарем режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювання
5.	Навички надання екстреної медичної допомоги	Мати спеціалізовані знання про будову тіла дитини, її органи та системи; алгоритм надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах (зупинка серця та дихання).	Вміти надавати екстрену медичну допомогу при невідкладному стані – проводити непрямий масаж серця та штучне дихання	Пояснити необхідність та порядок проведення лікувальних заходів екстреної медичної допомоги.	Нести відповідальність за своєчасність та якість надання екстреної медичної допомоги.
6.	Здатність до ведення медичної документації	Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі медичного персоналу, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології	Вміти визначати джерело та місце знаходження потрібної інформації в залежності від її типу; вміти обробляти інформацію та проводити аналіз отриманої інформації	Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на підставі її аналізу формувати відповідні висновки	Нести відповідальність за повноту та якість аналізу інформації та висновків на підставі її аналізу.
7.	Здатність до забезпечення відповідного характеру харчування при лікуванні захворювань	Мати спеціалізовані знання про дитину, її органи та системи; основи призначення харчування при лікуванні захворювань	Вміти забезпечити визначений лікарем режим харчування пацієнта та умови прийому їжі	Донести до пацієнта, фахівців висновки щодо харчування при лікуванні захворювання	Нести відповідальність за забезпечення дотримання режиму харчування та способу прийому їжі при лікуванні захворювання

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

- Проводити професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах; ідентифікувати майбутню професійну діяльність як соціально значущу для здоров'я людини.
- Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності
- Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності.
- Використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових завдань професійної діяльності

- Аргументувати інформацію для прийняття рішень, нести відповідальність за них у стандартних і нестандартних професійних ситуаціях; дотримуватися принципів деонтології та етики у професійній діяльності
- Здійснювати професійне спілкування сучасною українською літературною мовою, використовувати навички усної комунікації іноземною мовою, аналізуючи тексти фахової направленості та перекладати іншомовні інформаційні джерела.
- Дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, ефективно працювати у команді.
- Аналізувати інформацію, отриману в результаті наукових досліджень, узагальнювати, систематизувати й використовувати її у професійній діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

1. СР1 Збирати дані про скарги дитини, анамнез хвороби, анамнез життя, за умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, використовуючи результати співбесіди з пацієнтом, за стандартною схемою опитування хворого. За будь-яких обставин (в закладі охорони здоров'я, його підрозділі, вдома у пацієнта та ін.), використовуючи знання про дитину, її органи та системи, за певними алгоритмами:
 - збирати інформацію про загальний стан пацієнта (свідомість, конституція) та зовнішній вигляд (огляд шкіри, підшкірного жирового шару);
 - проводити оцінку психомоторного та фізичного розвитку дитини;
 - обстежувати стан серцево-судинної системи (вимірювати артеріальний тиск, досліджувати пульс);
 - обстежувати стан органів дихання (визначати частоту дихання)
2. СР5 Забезпечувати дотримання необхідного лікувального харчування при лікуванні захворювання, в умовах закладу охорони здоров'я, використовуючи знання про дитину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
3. СР11 Виконувати медичні маніпуляції в умовах лікувальної установи, використовуючи знання про дитину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.
4. СР13.2 Здійснювати профілактичні заходи, в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу на підставі даних про стан здоров'я певних контингентів населення та про наявність впливу на нього навколишнього середовища, використовуючи існуючі методи, в межах первинної медико-санітарної допомоги населенню, щодо:
 - режиму діяльності та відпочинку;
 - первинної профілактики захворювань і травм;

- вакцинопрофілактики;
- пропаганди здорового способу життя.

СР13.3. Здійснювати систему заходів первинної профілактики, на підставі даних про стан здоров'я населення, що обслуговується, та про наявність впливу на нього детермінант здоров'я, в умовах закладу охорони здоров'я використовуючи існуючі методи, в межах первинної медико-санітарної допомоги населенню:

- санітарно-просвітніх заходів щодо попередження виникнення інфекційних та неінфекційних захворювань, травм та пропаганди здорового способу життя;
- організації раціонального харчування, безпечних соціально-побутових умов, режиму
- діяльності та відпочинку.

5. СР4 Забезпечувати необхідний режим при лікуванні захворювання в умовах закладу охорони здоров'я, використовуючи знання про дитину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами.

6. СР9 Надавати екстрену медичну допомогу, за будь-яких обставин, використовуючи знання про дитину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі виявлення невідкладного стану (зупинка серця) в умовах обмеженого часу згідно з визначеною тактикою, використовуючи стандартні схеми (проведення непрямого масажу серця та штучної вентиляції легень).

7. СР17 За умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу вести медичну документацію щодо пацієнта (заповнювати титульні сторінки карти стаціонарного хворого, історії хвороби), використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів.

У результаті вивчення дисципліни «Догляд за хворими» (практика) (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару) **студент має:**

I. Оволодіти сучасними знаннями щодо:

- змісту догляду за хворими дітьми та його ролі в структурі загальноклінічних заходів педіатричного стаціонару
- основних функціональних обов'язків молодшої медичної сестри в педіатричному стаціонару
- принципів фахової субординації в системі лікар – медична сестра – молодший медичний персонал
- структура та функції педіатричного стаціонару, дитячої поліклініки
- вимог та правил забезпечення лікувально-охоронного і санітарно-гігієнічного режиму основних підрозділів стаціонару
- правил заповнення медичної документації стаціонару
- правил та послідовності проведення розпитування і огляду хворого

- фізіологічних основ формування основних показників діяльності серцево–судинної та дихальної систем (пульсу, артеріального тиску, дихання)
- регуляції температурного гомеостазу організму та механізми розвитку гарячки
- загальних правил зберігання ліків в стаціонарі, класифікації лікарських засобів та розподілу їх за групами для зберігання
- механізмів впливу основних медикаментозних та фізіотерапевтичних процедур на організм хворого
- методів сучасної антисептики і асептики
- правил організації дієтичного харчування хворих педіатричного стаціонару, організації харчування дітей раннього віку
- основних методів очищення кишківника та правила їх проведення
- ознак клінічної та біологічної смерті, правил поводження з трупом
- основних принципів проведення серцево-легеневої реанімації

II. Вміти застосовувати знання у практичних ситуаціях:

1. Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації у клініці дитячих хвороб

2. Робити висновок про стан фізіологічних функцій організму дитини, його систем та органів:

- визначати основні показники діяльності серцево–судинної та дихальної систем (пульсу, артеріального тиску, дихання)

3. Демонструвати володіння навичками організації режиму і догляду за здоровими і хворими дітьми, виконувати необхідні медичні маніпуляції:

- демонструвати володіння навичками дотримання лікувально-охоронного, санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму в педіатричному стаціонарі
- демонструвати навички дотримання особистої гігієни медперсоналу
- демонструвати вміння обробки горщиків, іграшок, сповивальних столів, дезінфекції пляшечок, сосок, мензурок, термометрів
- демонструвати володіння навичками забезпечення особистої гігієни дітей I року життя
- вимірювати температуру у дітей різного віку
- демонструвати вміння догляду за дітьми з лихоманкою
- забезпечувати дотримання особистої гігієни хворими дітьми різного віку
- демонструвати навички використання різних лікарських форм у дітей залежно від віку
- методично правильно організувати харчування здорових дітей першого року життя та раннього віку, а також харчування хворих дітей

– вміти провести антропометричні вимірювання дітям різного віку та дати оцінку їх фізичного розвитку

4. Аналізувати вікові особливості функцій організму та їх регуляцію.
5. Демонструвати вміння ведення медичної документації, облікової та звітної документації.
6. Виявляти ознаки клінічної смерті, проводити серцево-легеневу реанімацію

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 1 кредит ЄКТС / 30 годин.

Практика «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару) не структурована на змістові модулі

3. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план проходження практики

«Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару)

№ з/п	Тема	К-ть годин
1.	<p>Роль догляду за хворими дітьми в лікувально-діагностичному процесі. Структура і функції педіатричного стаціонару та поліклініки.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основи деонтології при роботі медичних працівників з дітьми та їх родичами. Основні професійні обов'язки молодшого медичного персоналу в поліклінічних та стаціонарних відділеннях педіатричного профілю. Принципи фахової субординації в системі педіатр–медична сестра–молодший медичний персонал. Морально-етичні та деонтологічні засади формування медичного фахівця педіатричного профілю • Фізіологічні та психологічні особливості дітей різного віку Особливості розпитування хворої дитини залежно від віку • Структура педіатричного стаціонару і поліклініки. Основні відділення та допоміжні підрозділи педіатричного стаціонару і поліклініки. Прийом та реєстрація хворих. Правила заповнення медичної документації дитячої поліклініки (історія розвитку здорової дитини, картка профілактичних щеплень, журнал виклику лікаря додому, журнал диспансерної групи, журнал відвідування кабінету здорової дитини) та педіатричного стаціонару (журнал прийому хворих, медична картка стаціонарного хворого, статистична карта). 	6
2	<p>Приймальне відділення дитячої лікарні. Госпіталізація, санітарна обробка та транспортування хворих дітей. Техніка проведення антропометричних вимірювань у дітей різного віку Організація санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму. Особиста гігієна медперсоналу</p> <ul style="list-style-type: none"> • Функції приймального відділення лікарні у прийомі і направленні хворих до 	6

	<p>педіатричних відділень. Санітарно-гігієнічний режим приймального відділення, санітарно-гігієнічна обробка хворої дитини. Огляд дитини на педикульоз та коросту. Обробка дитини при виявленні педикульозу та корости.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Антропометричні дослідження дітей різного віку та особливості їх проведення. Порядок дій при користуванні різними видами приладів для вимірювання маси. Різновиди приладів для вимірювання довжини тіла дітей різного віку. Методика вимірювання обводів голови та грудної клітки Особливості визначення пульсу, артеріального тиску та показників дихання у дитини • Поняття про лікувально-охоронний, санітарно-гігієнічний режим, особливості їх застосування у дитячій лікарні. • Поняття про особисту гігієну медперсоналу. 	
3	<p>Особливості гігієни новонароджених та дітей I року життя та догляд за ними в стаціонарі дитячої лікарні. Гігієнічні та лікувальні ванни. Застосування клізм у дітей. Догляд за дітьми з лихоманкою. Дезінфекція та стерилізація предметів догляду за дітьми</p> <ul style="list-style-type: none"> • Особиста гігієна дітей, залежно від статі та віку. Особливості загального та спеціального догляду за важкохворими, інкурабельними та агонуючими пацієнтами різного віку в педіатричній практиці • Період новонародженості. Адаптація новонароджених дітей. Обробка пупкової ранки. Обробка ротової порожнини дитини при пліснявці. Догляд за шкірою, очима, носом, вухами дітей I року життя. Сповивання дитини грудного віку. • Поняття про дезінфекцію та стерилізацію предметів догляду за дітьми (обробка мензурок, горщиків, іграшок, пляшечок, сосок, термометрів, сповивальних столів після користування ними). • Гігієнічні та лікувальні ванни. • Догляд за дітьми з лихоманкою, особливості вимірювання температури у дітей різного віку. • Переміна натільної та постільної білизни. Особливості її проведення у тяжко хворих дітей. • Підготовка хворих та необхідного обладнання для взяття калу, сечі для дослідження. • Основні види клізм методика та правила їх постановки дітям різного віку. 	6
	<p>4 Облік та правила зберігання лікарських засобів. Особливості введення лікарських засобів у дітей. Особливості проведення найпростіших реанімаційних заходів у дітей.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Правила зберігання ліків залежно від їх групової приналежності, форми випуску та можливості взаєморозташування у шафі. Облік сильнодіючих та наркотичних речовин та правила їх зберігання. Місце для зберігання ліків на посту медичної сестри. • Особливості застосування таблетованих форм, порошків, мікстур, сиропів, розчинів для внутрішнього застосування в педіатричній практиці. Техніка застосування свічок для ректального введення. Особливості проведення дом_язових, довенних та підшкірних ін_екцій дітям. Особливості використання очних та вушних крапель у дітей. Особливості проведення інгаляцій дитині раннього віку. Правила користування кишеньковим та стаціонарним інгалятором 	6

	<ul style="list-style-type: none"> • Проведення найпростіших реанімаційних заходів у дітей. Специфіка надання невідкладної допомоги та проведення найпростіших реанімаційних заходів інкурабельним пацієнтам • Застосування основних видів знеболюючих лікарських засобів 	
5	Організація харчування дітей першого року життя та дітей старшого віку <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з формуванням дієтичних столів, доставка та роздача їжі у відділенні, контроль за прийомом їжі • Допомога матері при годуванні грудьми дітей першого року життя • Годування хворої дитини, прикутої до ліжка • Годування дітей грудного віку з пляшечки та ложечки, приготування молочної суміші 	4
6	Диференційований залік	2

4. Методи навчання

При вивченні дисципліни «Догляд за хворими (практика)» використовуються різновиди методів навчання, рекомендовані для вищої школи, а саме:

- за джерелами знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія); наочні (демонстрація); практичні (практична робота, опанування практичними навичками), на яких робиться особливий акцент при вивченні дисципліни;
- за логікою навчального процесу: аналітичний (визначення загального стану хворого та основних ознак хвороби), синтетичний (з'ясування взаємозв'язку основних ознак захворювань, визначення найоптимальніших заходів по забезпеченню ефективного догляду за хворим), їх поєднання – аналітико-синтетичний, а також індуктивний метод, дедуктивний, їх поєднання – традуктивний метод;
- за рівнем самостійної розумової діяльності: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Практика з догляду за хворими проводиться у педіатричному відділенні стаціонару в кінці IV навчального семестру в літній час (червень-липень). На практику в умовах педіатричного стаціонару виділено 1 робочий тиждень. Проходження практики регламентовано календарним графіком проходження практики, який складено відповідно до завдань практики та теми роботи керівником практики від кафедри пропедевтики педіатрії та медичної генетики і організації спільно з практикантом. Тривалість щоденної практики – 6 годин. Оскільки під час практики студенти вперше знайомляться з клінікою та безпосередньо спілкуються з хворими, робочий день студента складається з двох частин:

- 1) засвоєння теоретичного матеріалу щодо особливостей роботи стаціонару та основних маніпуляцій і їх відпрацювання під контролем керівника від установи та викладача;
- 2) самостійна робота студента у відділеннях стаціонару та закріплення отриманих знань і умінь (самостійна робота студентів). Самостійна робота студентів посідає у вивченні дисципліни вагоме

місце, а її ефективність повинна забезпечуватись викладачами та допоміжним персоналом кафедри, на якій проводиться викладання дисципліни.

5. Методи контролю

Методи і форми контролю та оцінювання успішності студентів з дисципліни здійснюються відповідно до вимог програми та Інструкції щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (лист МОЗ України № 08.01-47/10395 від 15.04.2014).

При оцінюванні знань студентів перевага надається стандартизованим методам контролю: тестування (письмове), структуровані письмові роботи, робота із стандартною медичною документацією, стандартизований за методикою виконання контроль практичних навичок.

Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом 24 практичних навичок, які перевіряються безпосереднім керівником від бази практики (максимум 120 балів (24 x 5) – мінімум 72 бали (24 x 3)), та балів за підсумковий контроль, що виставляються при проведенні диференційованого заліку (максимум 80 балів – мінімум 50 балів).

Кількість балів, яку може набрати студент за *поточну діяльність*, вираховується шляхом складання кількості балів, отриманих студентом за набуті в процесі практики знання, уміння, навички, що були оцінені в балах безпосереднім керівником від бази (максимум 120 балів – мінімум 72 бали).

Одним з видів діяльності студента та його контролю викладачем є ведення «Щоденника практики» (додаток 1), який заповнюється студентом. Виконання практичних навичок щоденно перевіряє безпосередній керівник практики від бази та візує їх виконання у щоденнику практики студента. Керівник практики від Університету систематично здійснює контроль ведення щоденників студентами.

Отже, до диференційного заліку допускаються студенти, які виконали програму практики, мають належно оформлений звітний документ (Щоденник практики), позитивну характеристику (в письмовому вигляді) загального керівника від бази практики та отримали за поточну діяльність не менше 72 балів.

Підсумковий контроль, відповідно до вимог програми практики, у вигляді диференційного заліку студенти складають в останній день практики комісії, до складу якої входять керівники практики від Університету і, за можливості, від баз практики. Засобами діагностики засвоєння матеріалу є ситуаційні задачі (типові ситуаційні задачі у кількості 2), тестові завдання (студентові пропонується 15 тестів формату А).

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати під час підсумкового контролю становить 80:

- за вирішення кожної ситуаційної задачі студент максимально отримує 25 балів (задача вирішена методично правильно – 25 балів, виконано з несуттєвими помилками, виправленим студентом – 20 балів, виконано з 1-2 суттєвими помилками – 15 балів, не виконано – 0 балів);
- за відповідь на питання тест контролю – 30 балів (2 бали за правильну відповідь) Підсумковий контроль зараховується студентові, якщо при вирішенні ситуаційних задач набрав не менше 30 балів (15x2), за результатами тестування набрав не менше 20 балів. Таким чином, мінімальна сумарна оцінка за підсумковий контроль становить 50 балів.

6. Поточний контроль.

За час практики студенти повинні ознайомитися із структурою дитячих лікувально-профілактичних закладів і набути навички й уміння догляду за хворими, які оцінюються в балах.

Перелік знань, умінь і навичок, які має набути студент під час практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару)

1. Проведення бесід з хворими дітьми та їх родичами. Розпитування хворої дитини, заповнення титульної сторінки історії хвороби
2. Первинний огляд хворої дитини у приймальному відділенні, огляд на коросту та педикульоз*. Санітарна обробка хворого у приймальному відділенні*
3. Транспортування хворих дітей на кріслі-каталці, ношах, перекладання важкохворих на ліжко*. Користування функціональним ліжком та надання зручного положення хворому*
4. Приготування дезінфікуючого розчину та санітарна обробка палат відділення стаціонару, приліжкових тумбочок та підвіконь у палаті, вологе прибирання маніпуляційної, обробка медичного приладдя для багаторазового використання (банок, термометра, кінцівників клізми, підкладного судна), проведення дезінфекції білизни після використання, обробка предметів догляду за дитиною після використання
5. Підготовка посуду для взяття аналізів сечі для загального аналізу та за методиками Зимницького, Нечипоренка, Аддіс-Каковського, їх доставка до лабораторії
6. Підготовка посуду для взяття аналізів калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму, їх доставка до лабораторії
7. Проведення антропометричних досліджень: визначення росту, маси тіла дитини, обводів голови та грудної клітки
8. Дослідження частоти дихання, пульсу, величини артеріального тиску у дітей різного віку,

вимірювання температури тіла дітей та оцінка його результатів, заповнення температурного листка

9. Підготовка одягу та засобів для сповивання немовлят, зміна натільної та постільної білизни*
 10. Підготовка відповідних засобів та підмивання дитини залежно від статі*
 11. Підготовка відповідних засобів та проведення гігієнічної, лікувальної ванни*
 12. Підготовка відповідних засобів та туалет очей, вух, порожнини рота дитині першого року життя, застосування очних, вушних крапель дітям, промивання носа та закапування крапель в ніс*
 13. Підготовка відповідних засобів та обробки пупкової ранки*
 14. Підготовка необхідного обладнання та проведення очисної клізми дітям різного віку*, дезінфекція та зберігання обладнання для клізм, газовивідної трубки
 15. Користування підкладним судном та сечоприймачем, застосування газовивідної трубки*
 16. Проведення гігієнічних процедур з догляду за шкірою та слизовими оболонками важкохворих дітей, приготування необхідних засобів та проведення профілактики утворення пролежнів*
 17. Користування кишеньковим та стаціонарним інгалятором*
 18. Подавання зволоженого кисню дітям різного віку, користування кисневою подушкою*
 19. Ознайомлення з формуванням дієтичних столів, доставка та роздача їжі у відділенні, контроль за прийомом їжі*
 20. Допомога матері при годуванні грудьми дітей першого року життя
 21. Годування хворої дитини, прикутої до ліжка*
 22. Годування дітей грудного віку з пляшечки та ложечки*, приготування молочної суміші*
 23. Миття та обробка посуду, збір, зберігання та ліквідація харчових відходів
 24. Проведення найпростіших реанімаційних заходів (штучне дихання, непрямий масаж серця)*, надання невідкладної допомоги та проведення найпростіших реанімаційних заходів інкурабельним пацієнтам*; невідкладна допомога при непритомності*, гарячці
- ПРИМІТКА. Позначка «зірочка» (*) означає, що студент опановує навичку, тільки асистуючи медичній сестрі або лікарю

6.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності

Критерії оцінювання виконання практичних навиків:

- оцінка «відмінно» (5 балів) виставляється у випадку, коли студент повністю володіє теоретичними засадами засвоєваних практичних дій, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує ситуаційні задачі різного ступеню складності;

методично правильно демонструє передбачені програмою практичні навички та вірно діє у змодульованих клінічних ситуаціях; проявляє ініціативу діє під час самостійної частини робочого дня виробничої практики, виконуючи більший обсяг робіт, ніж запланована мінімальна кількість маніпуляцій та процедур;

- оцінка «добре» (**4 бали**) виставляється за умови, коли студент знає зміст теми та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі ситуаційні задачі, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках; виконує передбачені для опанування практичні навички, але може припускатися окремих несуттєвих помилок, які виправляє самостійно; активно працює під час самостійної частини робочого дня виробничої практики, виконуючи запланований мінімум маніпуляцій та процедур;
- оцінка «задовільно» (**3 бали**) ставиться студентові на основі його знань основного змісту теми та при задовільному рівні його розуміння, автоматичному засвоєнні найсуттєвіших практичних навичок. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує ситуаційні задачі, відчуваючи складнощі у простих випадках; студент не завжди спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно; здатний виконати основні практичні завдання та діяти у змодульованих клінічних ситуаціях тільки після відповідних зауважень та допомоги викладача; при проведенні самостійної роботи виникають труднощі, вирішити які студент потенційно може за допомогою викладача або медичного персоналу лікарні;
- оцінка «незадовільно» (**0 балів**) виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам оцінки «3 бали»; студент пасивно поводить себе під час самостійної роботи, має явні труднощі при вирішенні ситуаційних завдань, засвоєнні практичних навичок, не здатний приймати рішення та діяти у типових клінічних ситуаціях, навіть після відповідних зауважень та корекції викладача.

7. Форма підсумкового контролю успішності навчання: диференційований залік. Підсумковий контроль проводиться по завершенню вивчення блоку відповідних тем на останньому занятті модуля

8. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до диференційованого заліку становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до диференційованого заліку становить 72 бали.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі суми отриманих студентом оцінок за кожен практичну навичку (в кількості 24) за 4-ри бальною шкалою.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні диференційованого заліку становить 80.

Мінімальна кількість балів при складанні диференційованого заліку - не менше 50.

Оцінка з практики визначається, як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72) та балів за виконання індивідуальних завдань на останньому занятті (не менше 50).

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за практику (поточна навчальна діяльність та підсумковий контроль) становить 200 балів

Мінімальна кількість балів, яку може отримати студент за практику (поточна навчальна діяльність та підсумковий контроль) становить – 122 бали.

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Ранжування з присвоєнням оцінок „A”, „B”, „C”, „D”, „E” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „E”.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент (122)	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент (122)	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

9. Методичне забезпечення

1. Зразок «Щоденника проходження практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару)» (додаток 1)
2. Методичні вказівки для підготовки до кожної теми.
3. Методичне забезпечення проведення підсумкового контролю:
 - база тестових завдань формату А з відповідями.
 - перелік стандартизованих за методикою виконання практичних навичок.
 - ситуаційні завдання з моделювання дій молодшого медичного персоналу в конкретних клінічних ситуаціях.

Розробка питань тест-контролю, ситуаційних задач для співбесіди та практичних завдань, що використовуються для діагностики успішності навчання, базується на переліку питань і практичних навичок, які повинен засвоїти студент при вивченні дисципліни «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару). Комплекти практичних завдань сформовані з переліку практичних навичок, якими має опанувати студент під час вивчення дисципліни, є стандартизованими за методикою виконання практичними роботами.

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль (диференційований залік) з практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару)

1. Основи деонтології при роботі в педіатричному стаціонарі.
2. Основні функціональні обов'язки молодшого медичного персоналу в поліклінічних та стаціонарних відділеннях педіатричного профілю.
3. Основні правила спілкування з хворою дитиною та її родичами.
4. Правила поведінки з померлою людиною.
5. Біоетичні норми при роботі з інкурабельними пацієнтами та їх близькими.
6. Психологічна підтримка близьких інкурабельного пацієнта в період скорботи.
7. Структура та функції педіатричного стаціонару.
8. Поняття про особливості санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму в педіатричному стаціонарі.
9. Госпіталізація, санітарна обробка та транспортування хворих дітей.

10. Правила заповнення медичної документації дитячої поліклініки і дитячого стаціонару
11. Антропометричні дослідження дітей різного віку та особливості їх проведення.
12. Особливості визначення пульсу, артеріального тиску та показників дихання у дитини.
13. Особливості організації надання ПХД дітям.
14. Рівні надання ПХД, форми, медичні заклади, контингенти обслуговування.
15. Хоспіс. Організація, завдання і зміст роботи. Структура, штати.
16. Особиста гігієна дітей залежно від статі та віку в стаціонарі дитячої лікарні. Особливості гігієни дівчаток.
17. Гігієнічні та лікувальні ванни.
18. Профілактика та лікування пролежнів у дітей різного віку.
19. Догляд за дітьми з лихоманкою, особливості вимірювання температури тіла у дітей.
20. Обробка пупкової ранки новонародженої дитини.
21. Підготовка хворих та необхідного обладнання для взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму.
22. Правила взяття аналізу сечі для дослідження за методиками Зимницького, Нечипоренка, Аддіс-Каковського, їх діагностичне значення.
23. Основні види клізм, що застосовуються в педіатричній практиці, методика та правила їх застосування у дітей різного віку.
24. Правила користування кишеньковим та стаціонарним інгалятором. Методика та техніка подавання зволоженого кисню та користування кисневою подушкою.
25. Правила годування грудьми дітей першого року життя.
26. Техніка проведення годування дитини першого року життя з пляшечки, за допомогою ложки.
27. Організація харчування дітей першого року життя та дітей старшого віку.
28. Значення дієтичного харчування дітей при різних захворюваннях.
29. Особливості проведення найпростіших реанімаційних заходів у дітей: при непритомності, зупинці серця та дихання.

Перелік практичних навичок, якими повинен оволодіти студент при проходженні практики «Догляд за хворими» (Догляд за дітьми, його роль у лікувальному процесі та організація в умовах педіатричного стаціонару)

1. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести санітарну обробку приліжкових тумбочок та підвіконь у палаті.
2. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести вологе прибирання маніпуляційної.
3. Приготувати відповідний дезінфікуючий розчин та провести обробку медичного приладдя бля багаторазового використання (банок, термометра, кінцівників клізми, підкладного судна).

4. Провести розпитування хворої дитини, заповнити титульну сторінку історії хвороби та виділити основні скарги.
5. Провести вимірювання температури у хворої дитини та оформити температурний лист.
6. Провести огляд хворої дитини на наявність корости та педикульозу.
7. Провести вимірювання росту пацієнта, обводів голови та грудної клітки, визначити масу тіла дитини.
8. Підготувати гігієнічну ванну для санітарної обробки хворої дитини, провести її обробку та дезінфекцію після користування.
9. Продемонструвати методику транспортування хворої дитини на ношах та перекладання його на ліжко.
10. Дослідити у хворої дитини пульс на променевих артеріях, на нижніх кінцівках.
11. Виміряти хворій дитині артеріальний тиск.
12. Провести дослідження дихання хворій дитині.
13. На бланку температурного листа відмітити запропоновані викладачем показники пульсу, артеріального тиску, температури тіла, зробити висновок про їх відповідність нормі та про тип температурної кривої.
14. Провести переміну натільної та постільної білизни хворій дитині, що знаходиться на ліжковому режимі.
15. Підготувати необхідні засоби та продемонструвати на муляжі методику сповивання новонародженої дитини.
16. Підготувати необхідні засоби та продемонструвати на муляжі методику проведення гігієнічної ванни та підмивання дитини залежно від статі.
17. Продемонструвати методику закапування крапель у вуха, ніс, очі на муляжі.
18. Приготувати необхідне обладнання для очисної клізми дітям різного віку, продемонструвати методику її застосування на муляжі.
19. Підготувати посуд для взяття аналізу сечі за Зимницьким, дати відповідні вказівки хворій дитині.
20. Продемонструвати методику подавання дитині певного віку зволоженого кисню.
21. Підготувати необхідні засоби та продемонструвати на муляжі методику туалету порожнини рота, носа, очей та вух дитині першого року життя.
22. Підготувати необхідні засоби та провести профілактику утворення пролежнів.
23. Продемонструвати методику годування хворої дитини, прикутої до ліжка.
24. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати уміння приготувати молочну суміш.
25. Підготувати відповідні засоби та продемонструвати на муляжі методику годування дитини першого року життя за допомогою пляшечки.

26. Продемонструвати методику проведення реанімаційних заходів (штучна вентиляція легень, непрямий масаж серця) на фантомі дитини.
27. Проводити реанімаційні заходи невиліковно хворим
28. Надавати психологічну підтримку невиліковно хворим та їх близьким під час хвороби і в період скорботи.

10. Рекомендована література

Основна (базова) література

1. Догляд і підтримка дітей з ВІЛ-інфекцією: навчальний посібник для персоналу дитячих установ, батьків, опікунів, соціальних працівників та інших осіб, що доглядають за дітьми з ВІЛ-інфекцією / [М. Л. Аряєв, Н. В. Котова, О. О. Старець та ін.]. – К.: Кобза, 2003. – 168 с.
2. Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. I-III рівнів акредитації / за ред. В.І. Литвиненка. - 7-ме вид., випр. - К. : Медицина, 2017. - 424 с.
3. Ковальова О.М., Лісовий В.М., Шевченко С.І., Фролова Т.І. Догляд за хворими (практика): підруч. для студ. вищ. мед. закл. освіти III-IV рівнів акредитації.– Вид 3-тє, випр. – К.: Медицина, 2015. — 488 с.
4. Кэмпбелл А. Медицинская этика / Кэмпбелл А., Джиллетт Г., Джонс Г. ; пер. с англ. Ю. М. Лопухина, Б. Г. Юдина. – Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2007. - 400 с.
5. Неотложные состояния у детей / А.Д. Петрушина, Л.А. Мальченко, Л.Н. Крестина и соавт. - М., Медицинская книга, 2002. – 176 с.
6. Нетяженко В.З., Щуліпенко І.М., Дідківська Л.А. Догляд за хворими (загальний і спеціальний з основами медсестринської техніки): підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації. – К.: Здоров'я, 2013. - 591 с.
7. Тяжка О.В., Антошкіна А.М., Васюкова М.М., Казакова Л.М., Лутай Т.І. та ін. Основи догляду за дітьми. Техніка лікувальних процедур і маніпуляцій: навч. посіб. для мед. ВНЗ III-IV р.а. – 2-ге вид. / за ред. О.В. Тяжкої. – К. : Медицина, 2014. - 152 с.

Допоміжна література

1. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч.посібник /Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар; за ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. – 3-є вид., переробл. і допов. — К.: ВСВ —Медицина, 2017. – 600 с.
2. Волосовець О.П., Маркевич В.Е., Тарасова І.В., Лобода А.М. Неонатологія: навч.-метод. посіб. – Суми : СумДУ, 2011. – 214 с.
3. Практикум з пропедевтичної педіатрії з доглядом за дітьми / За ред. В.Г. Майданника, К.Д. Дуки. – К.: Знання України, 2002.– 356 с.

4. Curriculum in Palliative Care for Undergraduate Medical Education : Recommendations of the European Association for Palliative Care [Electronic resource] / Milano, EAPC, 2007. – 24 p. - Access mode: <http://www.eapcnet.eu/LinkClick.aspx?fileticket=VmnUSgQm5PQ%3D>.
5. EAPC Atlas of Palliative Care in Europe [Electronic resource]/ [C. Centeno, D. Clark, T. Lynch et al.] – Houston : IAPHC Press, 2007. – 340 p. – Access mode: <http://www.eapc-taskforce-development.eu/documents/taskforce/ATLAS-EAPC-2007.pdf>.
6. Recommendation Rec (2003) 24 of the Committee of Ministers to member states on the organisation of palliative care [Electronic resource] / Council of Europe. – 2003. - Access mode: [http://www.coe.int/t/dg3/health/Source/Rec\(2003\)24_en.pdf](http://www.coe.int/t/dg3/health/Source/Rec(2003)24_en.pdf).
7. White Paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe [Electronic resource]/ Recommendations from the European Association for Palliative Care. Part I // Eur. J of Palliative Care. – 2009. – # 16 (6). - Access mode: <http://www.eapcnet.eu/LinkClick.aspx?fileticket=f63pXXzVNEY%3D&tabid=735>.
8. White Paper on standards and norms for hospice and palliative care in Europe [Electronic resource] / Recommendations from the European Association for Palliative Care. Part II // Eur. J of Palliative Care. – 2010. – # 17 (1). - Access mode: <http://www.eapcnet.eu/LinkClick.aspx?fileticket=f63pXXzVNEY%3D&tabid=735>.
9. Recommendations of the European Association for Palliative Care (EAPC) For the Development of Undergraduate Curricula in Palliative Medicine At European Medical Schools [Electronic resource]: report of the EAPC Steering Group on Medical Education and Training in Palliative Care. - Edition 2013. - Access mode: https://mail.rambler.ru/m/folder/INBOX/7271.2/download/id/EAPC_UndergraduateCurriculumUpdate2013.pdf

11. Інформаційні ресурси

1. Яворський О.Г. DVD-фільм «Догляд за хворими. Основи мед сестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
2. Яворський О.Г. DVD-фільм «Огляд хворого. Основи мед сестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
3. Наказ МОЗ України № 110 від 14.02.2012 Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування [електронний ресурс]. – Режим доступу:
4. Наказ МОЗ України № 223 від 22.10.1993 Про збір, знезараження та здачу використаних медичних виробів одноразового застосування із пластичних мас [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medsoft.ucoz.ua>

5. Наказ МОЗ України від 15.01.2014 №34 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги".
6. Наказ МОЗ України від 01.06.2013 №460 "Про затвердження протоколів медичної сестри (фельдшера, акушерки) з догляду за пацієнтом та виконання основних медичних процедур та маніпуляцій".
7. Наказ МОЗ України від 22.05.2013 №410 "Про затвердження форм облікової документації та звітності стосовно реєстрації випадків контакту осіб з кров'ю чи біологічними матеріалами людини, забрудненими ними інструментарієм, обладнанням чи предметами, проведення постконтактної профілактики ВІЛ-інфекції та інструкцій щодо їх заповнення".
8. Наказ МОЗ України № 437 від 31 серпня 2004 року «Про затвердження клінічних Протоколів надання медичної допомоги при невідкладних станах у дітей на шпитальному та дошпитальному етапах».
9. Наказ МОЗ України № 152 від 04.04.2005 «Протокол медичного догляду за здоровою новонародженою дитиною».
10. Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги [Електронний ресурс] / Закон України від 07.07.2011 р. № 3611-VI. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3611-17>
11. Про затвердження Загальнодержавної програми боротьби з онкологічними захворюваннями на період до 2016 року [Електронний ресурс] / Закон України від 23.12.2009 р. № 1794-VI. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1794-17>
12. Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації паліативної медичної допомоги при хронічному больовому синдромі [Електронний ресурс] / Наказ МОЗ України від 25.04.2012 № 311. – Режим доступу: http://moz.gov.ua/ua/portal/dn_20120425_311.html
13. Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми «Здоров'я – 2020: український вимір» [Електронний ресурс] / Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2011 р. №1164. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1164-2011-%FO>

- Інтернет-ресурси з тем «Загальний огляд хворого»

–<http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>

–<http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>

- Інтернет-ресурси з питань етико-деонтологічних аспектів роботи медичного працівника:

–http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vzhdu/2011_57/vip_57_13.pdf

–http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/Mosv/2012_4/data/article22.pdf.

–http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npd/2012_1/2neranov.pdf.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

1. Підведення підсумків практики здійснюється при наявності всіх звітних документів, передбачених програмою з практики, і характеристики діяльності студента під час практики, підписаної безпосереднім і загальним керівником від бази практики.
2. Оцінювання засвоєння студентом практичних навичок та вмінь здійснюється з використанням критеріїв, які вказані в робочій програмі практики та у щоденнику практики студента. Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом практичних навичок та балів за підсумковий контроль. Виконання практичних навичок щоденно перевіряє безпосередній керівник практики від бази та візує їх виконання у щоденнику практики студента. Керівник практики від Університету систематично здійснює контроль ведення щоденників студентами. До підсумкового контролю з виробничої практики допускаються студенти, які отримали за виконання практичних навичок з певного виду практики не менше, ніж 72 бали, представили звіт за практику та позитивну характеристику загального керівника від бази практики. Підсумковий контроль, відповідно до вимог програми практики, студенти складають в останній день практики комісії, до складу якої входять керівники практики від Університету і, за можливості, від баз практики.
3. Оцінка за практику заноситься керівником від Університету до залікової книжки студента і заліково-екзаменаційної відомості. Впродовж трьох днів після закінчення практики керівник від Університету подає відомість до відповідного деканату, звіт про проведення практики - до відділу практики Університету.
4. Оцінка за практику враховується при розгляді питань про призначення стипендії нарівні з оцінками за іспити та інші диференційовані заліки.
5. Студенти, які не виконали програму практики без поважних причин, отримали незадовільну оцінку за практику і не ліквідували академічну заборгованість до початку наступного семестру, відраховуються з Університету.
6. Підсумки практики щорічно заслуховуються і обговорюються відповідними кафедрами, профільними методичними комісіями, Вченими радами факультетів та Університету.